

УДК [630:371.134]:378.4](436.1)

Зоряна Подоляк

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ У ВІДЕНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ І ПРИКЛАДНИХ НАУК

В умовах кризової ситуації в лісовому господарстві України на всіх рівнях (соціально-економічному, технологічному, екологічному) з урахуванням гострої потреби в подоланні суперечностей між екологічними, економічними і соціальними цілями та здійсненні ефективного, багатоцільового використання лісових ресурсів країни на основі принципу збалансованості неперервного лісокористування та лісовідновлення проблема підвищення рівня професійної підготовки кадрового забезпечення лісопромислового комплексу і якості вищої лісогосподарської освіти набуває фундаментального значення. Складність її розв'язання зумовлюється комплексністю та багатоаспектністю процесу модернізації професійної підготовки фахівців лісогосподарської сфери, що виявляються в адаптації системи вищої лісогосподарської освіти до актуальних соціально-економічних вимог, потреб суспільства і ресурсів держави, удосконаленні її нормативно-правової бази, поліпшенні її дидактичного, організаційно-методичного, матеріально-технічного забезпечення тощо. З огляду на це вивчення зарубіжного досвіду в цій сфері уможлиблює ознайомлення з існуючими підходами до розв'язання різноманітних питань теорії та практики вищої освіти за лісогосподарським напрямом, відкриває нові перспективи для вдосконалення навчально-виховної роботи вітчизняних вищих лісогосподарських шкіл, сприяє синхронізації шляхів розвитку вищої лісогосподарської освіти в Україні та світі.

Аналіз наукової літератури виявив, що порівняльно-педагогічні дослідження окремих аспектів розвитку вищої лісогосподарської освіти за кордоном у різні історичні періоди здійснені С. Заскалетою [1],

Ф. Морозовим [2], Г. Новицькою [3], Ю. Синадським [4], В. Тепляковим [5] та ін. Серед зарубіжних науковців питання професійної підготовки майбутніх фахівців у сфері лісокористування і лісогосподарювання у системі вищої освіти у міжнародному вимірі досліджували: Д. Аубертін [6], М. Калберг [15], Х. Міллер [16], Г. Шпаль [17] та ін. Водночас в українській науковій літературі досвід зарубіжних країн, зокрема Австрії, щодо професійної підготовки фахівців лісогосподарської галузі та перспектив її вдосконалення досі не отримав належного висвітлення.

Мета статті – розкрити теоретичні й організаційно-методичні аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців лісогосподарської галузі у Віденському університеті природних ресурсів і прикладних наук.

Динамічність соціально-політичних, економічних, культурних процесів у Австрії на початку ХХІ століття зумовила необхідність реформування системи вищої освіти та професійної підготовки фахівців лісогосподарської галузі відповідно до нових реалій життя суспільства, потреб економічного розвитку країни та вимог професійної лісогосподарської діяльності. Посилення міжнародних політичних та економічних зв'язків, інтеграція до світової культури, науки, техніки визначили нові пріоритети розвитку вищої освіти загалом та професійної підготовки фахівців у сфері лісогосподарювання і лісокористування зокрема. Так, провідним завданням модернізації австрійської вищої школи Законом про вищу освіту 2002 р. було визначено її інтеграцію в європейські та світові освітні структури. У результаті цього ключовими стратегіями реформування процесу професійної підготовки фахівців лісогосподарського профілю у Віденському університеті природних ресурсів і прикладних наук стали: узгодження тривалості та структури навчання; впровадження англомовних програм підготовки майбутніх фахівців лісогосподарського сектору; посилення міжнародних і глобальних аспектів лісокористування у змісті освіти (зміна клімату, збереження біорозмаїття тощо); зростання мобільності викладачів і студентів тощо [7].

Відтак вже у 2003 р., згідно з положеннями Закону про вищу освіту 2002 р., навчальний процес у Віденському університеті природних ресурсів і прикладних наук за згаданим напрямом було реорганізовано відповідно до вимог Болонського процесу у вищій освіті, зокрема впроваджено трирівневу структуру професійної підготовки майбутніх фахівців лісогосподарського профілю, що охоплює бакалаврат (6 семестрів), магістратуру (4 семестри) та докторантуру. В результаті

цього єдина неперервна п'ятирічна програма підготовки за спеціальністю "Лісівництво" напряму "Лісове господарство та деревообробна промисловість" була замінена трирічною бакалаврською навчальною програмою "Лісове господарство" ("Forstwirtschaft") і дворічними магістерськими програмами "Лісознавчі науки" ("Forstwissenschaften"), "Європейське лісівництво" ("European Forestry"), "Гірське лісівництво" ("Mountain Forestry"), що відповідають міжнародним стандартам вищої освіти та професійної підготовки майбутніх фахівців лісогосподарської галузі.

Розглянемо докладніше особливості професійної підготовки майбутніх працівників лісогосподарської галузі у Віденському університеті природних ресурсів і прикладних наук відповідно до чинних навчальних планів і програм. Так, трирічна бакалаврська програма навчання за напрямом "Лісове господарство" передбачає як науково-теоретичну, академічну, так і професійно-практичну підготовку. Вона забезпечує студентам значний обсяг знань і компетенцій для виконання широкого спектру завдань і розв'язання різноманітних проблем багатофункціонального лісового господарства. Це, передусім, знання і розуміння принципів ефективного лісокористування з урахуванням усіх функцій лісу. З огляду на це навчальна програма ґрунтується на синергії екологічних, економічних, технологічних, правових, адміністративних аспектів лігосподарювання і лісокористування. Відповідно саме інтеграція природничо-наукових, технічних, соціально-економічних і правових дисциплін сприяє формуванню у студентів комплексного бачення проблем лісогосподарського сектору, розвитку здатності та готовності до сталого управління лісовими екосистемами з мінімальним впливом на природні ресурси [8, с. 2-3].

Навчальний процес, відповідно до бакалаврської навчальної програми "Лісове господарство", охоплює 180 кредитів ECTS, що відповідає 4500 годинам. Програма передбачає: опанування обов'язкових дисциплін (147 кредитів ECTS); вивчення дисциплін за вибором ВНЗ (7 кредитів ECTS); освоєння предметів за вибором студента (11 кредитів ECTS); проходження виробничої практики (3 кредити ECTS); підготовку та захист бакалаврської роботи (12 кредитів ECTS).

Визначальною ознакою бакалаврської програми професійної підготовки майбутніх фахівців лісового господарства у Віденському університеті природних ресурсів і прикладних наук є принцип триєдності інженерно-технічних наук, природничо-наукових предметів та економіко-правових дисциплін, на вивчення яких має відводитися по

25 % навчального часу. Ці наукові дисципліни складають змістову основу професійної підготовки майбутніх фахівців у сфері лісівництва, яка, поступово поглиблюючись, уможлиблює виявлення й усвідомлення комплексних взаємозв'язків лісогосподарської галузі як на внутрішньосистемному, так і на міжсистемному рівні. Решта 25 % навчального часу відводиться на підготовку бакалаврської роботи, виробничу практику та вивчення дисциплін вибіркового циклу, що слугують засвоєнню знань і вмінь із суміжних галузей науки чи подальшої професійної діяльності або ж у сферах індивідуальних зацікавлень студентів [8, с. 8].

У процесі професійної підготовки майбутніх працівників лісового господарства застосовуються різні форми організації навчально-виховного процесу. Так, відповідно до навчальної програми, близько 40 % навчального часу відводиться на лекційну форму навчання, майже 16 % – на практичні та семінарські заняття, водночас найбільшу частку навчального часу (близько 44 %) займають різноманітні комбіновані форми організації навчального процесу (лекція-семінар, лекція-екскурсія, семінар-тренінг тощо). Такі дані свідчать про спрямованість навчального процесу не на пасивне сприймання студентами готових знань, а передусім на активне освоєння і самостійне опрацювання навчального матеріалу, що є запорукою формування готовності майбутніх працівників лісового господарства до ефективного самостійного виконання своїх подальших професійних обов'язків [8, с. 10-11].

Крім цього, для апробації знань і вмінь студентів – майбутніх фахівців лісогосподарського профілю – в реальних умовах подальшої професійної діяльності передбачено виробничу практику загальною тривалістю щонайменше 4 тижні. Її основна мета – цілеспрямоване застосування набутих теоретичних знань у практиці лісогосподарської діяльності та встановлення зв'язку між теоретичними основами і практичними аспектами ефективного лісокористування і лісогосподарювання. Альтернативою такій практиці визначено участь у роботі над різноманітними проектами з проблем лісівництва при Віденському університеті природних ресурсів і прикладних наук. Натомість із метою оптимізації загальнонаукової підготовки студентів у навчальній програмі підкреслено обов'язковий характер виконання і захисту бакалаврських робіт, спрямованих на розробку певної наукової проблеми та демонстрацію студентами вмінь і навичок здійснення науково-дослідницької діяльності [8].

Студенти, що успішно завершили навчання за бакалаврською програмою “Лісове господарство”, мають змогу зайнятися професійною діяльністю в лісогосподарському секторі економіки країни або ж продовжити навчання в університеті за низкою названих вище магістерських програм. Так, магістерська програма “Лісознавчі науки” спрямована на формування готовності майбутніх фахівців лісокористування і лісогосподарювання до здійснення керівної та управлінської діяльності в секторі лісового господарства країни, усвідомлення ними принципів і способів використання лісових ресурсів та підтримання і збереження усіх функцій лісу. З огляду на це пріоритетом професійної підготовки студентів програма визначає розвиток їх здатності аналізувати численні взаємозв’язки і взаємовпливи в межах лісової екосистеми, розуміти її взаємозалежність з іншими природними системами та приймати адекватні рішення з проблем лісокористування і лісогосподарювання з урахуванням економічних, технологічних та екологічних аспектів. Це вимагає системного мислення і комплексного бачення питань лісівництва, що формуються у процесі освіти завдяки тісному зв’язку економічних, технологічних, екологічних і соціально-правових дисциплін [10, с. 2-3].

У процесі магістерської освіти за напрямом “Лісознавчі науки” студенти освоюють широкий спектр природничих, інженерно-технологічних, економічних і суспільних знань для різних сфер і напрямів подальшої професійної діяльності, оволодівають методами науково-дослідницької роботи, набувають вузькоспеціальних умінь із проблем екологічного і технологічного виробництва та з питань суспільно-економічної значущості лісової екосистеми, державної політики і завдань у сфері лісівництва й оперативного управління лісами. З метою реалізації цих цілей професійної підготовки майбутніх фахівців лісового господарства у магістерській програмі підкреслюється необхідність застосування різноманітних форм навчальної діяльності, серед яких як традиційні лекції та практичні заняття, так і інноваційні – семінари-екскурсії, проектна робота тощо [10].

Загальна тривалість навчання за магістерською програмою “Лісознавчі науки” становить 120 кредитів ECTS, що дорівнює 3000 годинам. Загалом програмою передбачено такий розподіл навчального часу: предмети обов’язкового циклу – 46 кредитів ECTS; предмети за вибором ВНЗ – 30 кредитів ECTS; предмети за вибором студента – 12 кредитів ECTS; підготовка магістерської роботи – 32 кредити ECTS.

Особливістю магістерської програми “Лісознавчі науки” Віденського університету природних ресурсів і прикладних наук є також можливість об’єднання предметів за вибором ВНЗ в окремі п’ять напрямів поглибленої підготовки студентів відповідно до перспектив їх подальшої професійної діяльності, а саме: охорона та захист лісової екосистеми (забезпечує формування вмінь і навичок оцінювання реального стану лісів із позицій охорони природи та планування процесів збереження, захисту і сталого розвитку лісової екосистеми); багатofункціональне лісокористування і лісогосподарювання (у межах цього напрямку робиться акцент на усвідомленні екологічних, економічних і соціальних взаємозв’язків і перспектив управління лісогосподарськими структурами з урахуванням реального стану лісових ресурсів, їх вичерпності, а також необхідності їх багатоцільового використання); дослідження лісових екосистем (передбачає ґрунтове ознайомлення студентів із принципами і методами дослідження й аналізу стану і функціонування лісових екосистем та формування вміння виявляти їх актуальні проблеми, негативні впливи та фактори ризику для оптимального функціонування лісів і розробляти на цій основі стратегії раціонального лісокористування і лісогосподарювання); виробництво й обробка деревної сировини та логістика (цей напрям спрямований на поглиблення знань майбутніх фахівців у сфері лісогосподарювання з питань переробки деревини, починаючи з лісозаготівлі, продовжуючи подальшими процесами її переробки й завершуючи її використанням у комерційних і промислових цілях); функції та збереження лісів природоохоронного значення (сприяє ґрунтовному ознайомленню студентів із захисними функціями лісів, стихійними лихами як наслідками порушення нормального функціонування лісових екосистем (лавини, каменепади, обвали, зсуви й ерозія тощо) та можливостями їх попередження) [10, с. 12-14].

Завдяки таким напрямам поглибленої підготовки студенти мають змогу реалізувати власні зацікавлення та здобути достатній обсяг знань, необхідних для виконання різних завдань і обов’язків у процесі професійної діяльності в лісогосподарській галузі країни. Водночас, окрім ґрунтовної підготовки до практичної професійної діяльності, магістерська програма “Лісознавчі науки” передбачає також підготовку наукової роботи, тематика якої має стосуватися актуальних проблем лісового господарства як на регіональному, загальнодержавному, так і на глобальному рівні. Метою підготовки і захисту магістерської роботи є контроль та перевірка здатності студентів до комплек-

сного аналізу різноманітних питань лісокористування і лісогосподарювання та їх готовності до здійснення наукових досліджень [10].

Схожі підходи до побудови й організації процесу професійної підготовки майбутніх працівників лісогосподарського сектору покладені і в основу магістерської програми “Гірське лісівництво” (“Mountain Forestry”). Ця програма передбачає навчання англійською мовою та була впроваджена у Віденському університеті природних ресурсів і прикладних наук внаслідок інтернаціоналізації австрійської системи освіти, її інтеграції в Європейський освітній простір та з урахуванням необхідності узгодження напрямів підготовки і спеціальностей у рамках усієї Європи. Її мета полягає у визначенні умов для професійної підготовки фахівців, здатних грамотно вести лісове господарство в гірських умовах. Відповідно змістове наповнення програми охоплює, передусім, питання раціонального використання гірських лісів, їх відновлення, охорони та захисту, підвищення стійкості тощо. У процесі навчання за магістерською програмою з гірського лісівництва студенти набувають спеціальних знань про екологічні характеристики гірських лісів, розвивають уявлення про соціально-економічну значущість лісових масивів у гірських районах, а також пізнають основи і механізми дії лісогосподарських заходів у гірських умовах, принципи управління, планування та реалізації схем збереження гірських лісів [12, с. 3-4].

Програма “Гірське лісівництво” передбачає такий розподіл кредитів ECTS: предмети обов’язкового циклу – 58 кредитів ECTS; предмети за вибором ВНЗ – 20 кредитів ECTS; предмети за вибором студента – 10 кредитів ECTS; підготовка магістерської роботи – 32 кредити ECTS.

Навчальна програма структурована у модулі, серед яких важливе місце займають: “Екологія гірських лісів”, “Економічне і соціальне значення гірських лісів”, “Лісова інженерія” та інші, що сприяють ґрунтовному ознайомленню студентів із природою гірських лісів, їх морфологією, типологією й екологією тощо [12, с. 4].

У рамках навчальної програми “Гірське лісівництво” передбачено також поглиблену підготовку за одним із таких напрямів: екологія гірських лісів, спрямованого на осмислення екологічної специфіки гірничо-лісових екосистем та освоєння основ екологічно обґрунтованого лісогосподарювання у гірських умовах; економіка і соціологія, метою якого визначено усвідомлення різноманітних соціальних і економічних параметрів сталого управління природними ресурсами гір-

ських регіонів; інвентаризація гірничо-лісових ресурсів, що забезпечує формування вмій і навичок визначення, розробки і впровадження методів для інвентаризації та моніторингу ресурсів гірських лісів; лісоінженерія, що охоплює питання визначення, розробки та впровадження новітніх технологічних методів і засобів для ефективного лісокористування в гірських умовах; управління гірськими лісами, спрямованого на розвиток здатності комплексно осмислювати проблеми лісогосподарювання в гірських районах, визначати екологічні, соціально-економічні фактори розвитку гірничо-лісових екосистем і визначати стратегії управління для сталого забезпечення гірничо-лісовими ресурсами.

У межах одного з обраних напрямів студенти зобов'язані також підготувати магістерську роботу [12, с. 23-25].

Ще одна магістерська програма “Європейське лісівництво” також заснована на сучасних підходах до лісогосподарювання. Ця магістерська програма на даний момент є найвагомим здобутком європейського співробітництва з питань удосконалення процесу професійної підготовки фахівців лісівничої галузі. Метою цієї програми визначено підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних розвивати і реалізувати концепцію дбайливого використання лісових багатств у контексті європейської бізнес-культури. Вона фокусується не лише на традиційній теорії та практиці лісівництва, а й на низці питань, пов'язаних з екологією, охороною природи та сталого розвитку лісів у європейському регіоні, ставлячи акцент на останніх прогресивних тенденціях у цій сфері [11, с. 3].

Програма “Європейське лісівництво” містить такий розподіл кредитів ECTS: предмети обов'язкового циклу – 50 кредитів ECTS; предмети за вибором ВНЗ – 30 кредитів ECTS; предмети за вибором студента – 10 кредитів ECTS; підготовка магістерської роботи – 30 кредитів ECTS.

Перший рік навчання спрямовано на вивчення таких модулів, як “Тенденції в лісівництві Європи”, “Ефективний менеджмент лісового господарства в Європі”, “Європейське лісівництво” тощо. Крім того, студенти відвідують курси за вибором. Другий рік навчання передбачає написання магістерської роботи та поглиблену підготовку за одним із напрямів, що ідентичні напрямам спеціалізації магістерської навчальної програми “Гірське лісівництво” [11, с. 5-6]. Загалом обидві магістерські програми передбачають лекції, практичні заняття, семінари-дискусії, екскурсії та підготовку проектів.

Здійснений аналіз програм доводить, що система професійної підготовки фахівців лісогосподарського профілю в Австрії на рівні вищої освіти є логічною, послідовною, добре структурованою та водночас досить різноманітною. Вона охоплює широкий спектр програм відповідно до специфіки лісового господарства країни та забезпечує ефективну підготовку майбутніх фахівців до розв'язання різноманітних завдань лісового господарства. З метою врахування потреб і нахилів студентів, їх індивідуальних запитів, а також можливої зміни інтересів у процесі навчання передбачено умови для подолання жорсткого розмежування напрямів підготовки та можливості для різноманітних переходів (рис. 1).

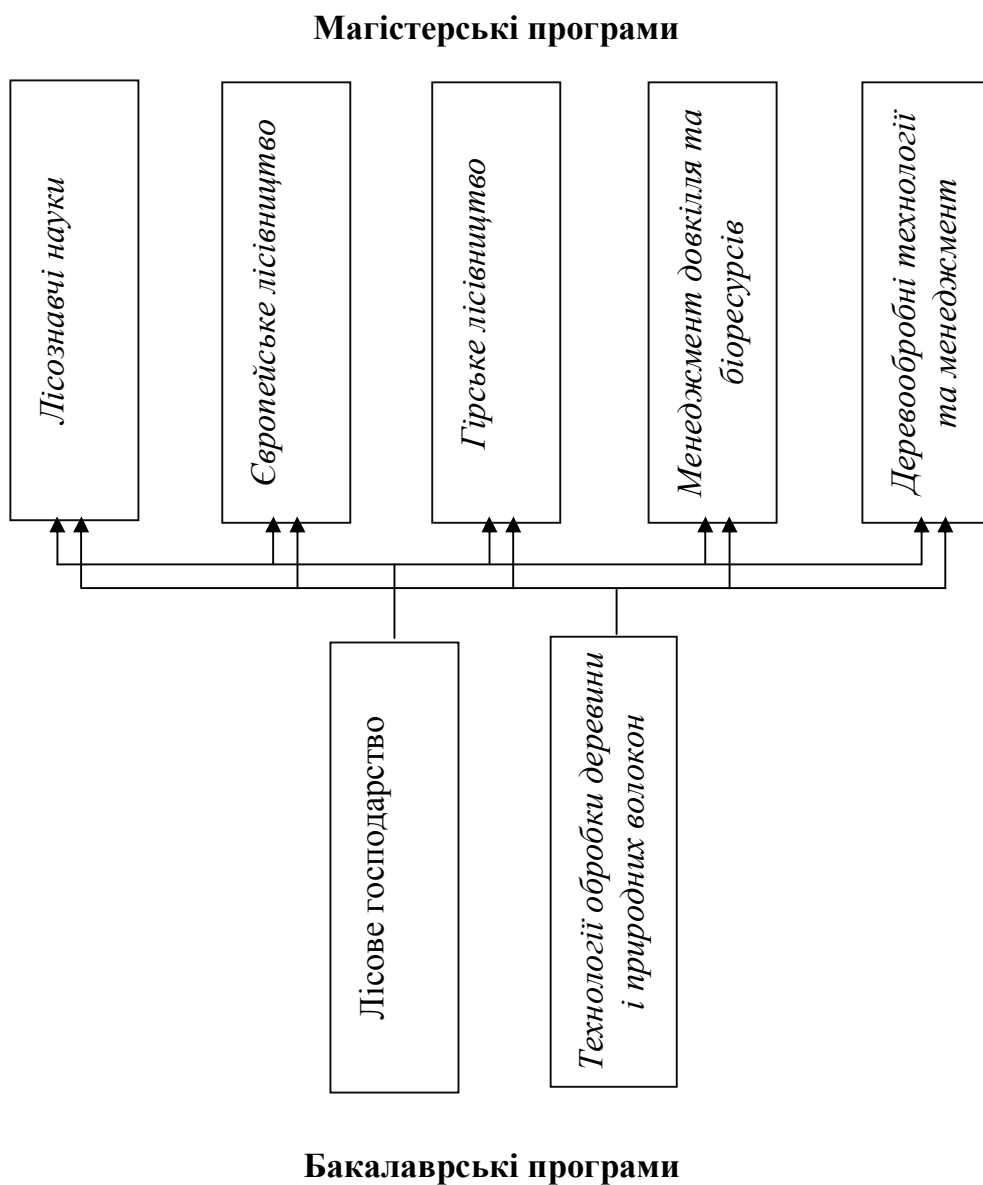

Рис. 1. Можливості зміни напрямку і спеціальності підготовки майбутніх фахівців лісового господарства у Віденському університеті природних ресурсів і прикладних наук

Як бачимо з рис. 1, окрім програм лісогосподарського профілю, випускники бакалаврської програми “Лісове господарство” за бажання працювати в інших суміжних галузях, скажімо, в деревообробній чи природоохоронній, мають змогу поглибити свої знання та вміння за відповідними магістерськими навчальними програмами, зокрема “Деревообробні технології та менеджмент” (“Holztechnologie und Management”) або “Менеджмент довкілля та біоресурсів” (“Umwelt- und Bioressourcenmanagement”) [13; 14]. Допуск до навчання за першою передбачає для них додаткове вивчення таких дисциплін: лісохімія (3 кредити ECTS), деревообробні технології (4 кредити ECTS), основи технології виробництва (6 кредитів ECTS).

Водночас випускники бакалаврської програми “Технології обробки деревини і природних волокон” (“Holz- und Naturfasertechnologie”) за умови складення різниці та додаткового вивчення таких дисциплін, як будова лісових насаджень (3 кредити), лісове ґрунтознавство (5 кредитів ECTS), лісоводство (7 кредитів ECTS), лісова інженерія (6 кредитів ECTS), лісова екологія (3 кредити ECTS), мають змогу навчатися за магістерською програмою “Лісознавчі науки”. Завдяки різноманіттю навчальних програм відповідно до напрямів лісогосподарської діяльності країни і європейського регіону загалом Віденський університет природних ресурсів і прикладних наук як єдиний в Австрії заклад, що забезпечує вищу освіту за лісогосподарським профілем, дає студентам змогу самостійно обирати свій подальший професійний шлях залежно від їхніх індивідуальних інтересів.

Таким чином, у результаті дослідження схарактеризовано теоретичні та методичні засади вищої лісогосподарської освіти в Австрії, що забезпечується Віденським університетом природних ресурсів і прикладних наук. На основі вивчення програмно-методичного забезпечення його навчально-виховної роботи виявлено основні особливості процесу професійної підготовки майбутніх працівників лісового господарства в цьому навчальному закладі, серед яких: нерозривний зв'язок її науково-теоретичної та професійно-практичної складової; спрямованість на формування у студентів системного мислення і розуміння принципів ефективного лісокористування та комплексного бачення різноманітних проблем багатofункціонального лісового господарства; тісна інтеграція та раціональне співвідношення інженерно-технічних наук, природничо-наукових предметів та економіко-правових дисциплін; розмаїття форм і методів навчальної діяльності, що передбачають активне освоєння й самостійне опрацювання навча-

льного матеріалу; широкі можливості для реалізації індивідуальних інтересів і запитів студентів та ін.

На підставі аналізу нормативно-правової бази функціонування і реформування системи вищої освіти Австрії визначено пріоритетні завдання удосконалення процесу професійної освіти майбутніх фахівців лісогосподарського профілю у Віденському університеті природних ресурсів і прикладних наук в сучасних умовах, а саме: наближення її тривалості та структури до загальноєвропейських норм; розширення спектру освітніх програм відповідно до широкого обсягу завдань і напрямів діяльності у лісогосподарському комплексі; орієнтація на сучасні пріоритети національної та європейської лісової політики; активне включення загальноєвропейських і глобальних аспектів лісокористування і лісогосподарювання у зміст освіти тощо.

Здійснене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми. Перспективу його продовження вбачаємо у вивченні основних тенденцій розвитку вищої лісогосподарської освіти Австрії у сучасних умовах, аналізі системи державної атестації фахівців лісогосподарської галузі й окресленні шляхів удосконалення вітчизняної практики вищої лісогосподарської освіти крізь призму австрійського досвіду в цій сфері.

Посилання:

1. *Заскалета, С.* Тенденції професійної підготовки фахівців аграрної галузі в країнах Європейського Союзу : монографія / *Світлана Заскалета*. — Миколаїв : Іліон, 2013. — 500 с.
2. *Морозов, Ф.* Организация высшего образования и научных исследований в лесном хозяйстве Финляндии / *Федор Морозов* // *Лесной журнал*. — 1969. — № 4. — С. 170-176.
3. *Новицкая, Г.* Высшее лесное образование за рубежом / *Гелиос Новицкая* // *Лесной журнал*. — 1968. — № 6. — С. 165-170.
4. *Синадский, Ю.* О высшем лесном образовании и лесной науке в Швеции / *Юрий Синадский* // *Лесной журнал*. — 1971. — № 4. — С. 163-168.
5. *Тепляков, В.* О повышении квалификации преподавателей лесных вузов США / *Виктор Тепляков* // *Лесной журнал*. — 1990. — № 4. — С. 131-135.
6. *Aubertin, D.* Ausbildung und Aufgaben der Forstingenieure in Frankreich / *Daniel Aubertin* // *Allgemeine Forstzeitschrift*. — 1974. — Jg. 29. — S. 314-315.
7. Bundesgesetz über die Organisation der Universitäten und ihre Studien vom 9. August 2002 // *Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich*. — Jg. 2002. — T. 1. — S. 1267-1333.
8. Curriculum für das Bachelorstudium Forstwirtschaft. — Wien : Universität für Bodenkultur, 2013. — 12 s.
9. Curriculum für das Bachelorstudium Bachelorstudium Holz- und Naturfasertechnologie. — Wien : Universität für Bodenkultur, 2011. — 12 s.
10. Curriculum für das Masterstudium Forstwissenschaften. — Wien : Universität für Bodenkultur, 2014. — 20 s.
11. Curriculum für das Masterstudium European Forestry. — Wien : Universität für Bodenkultur, 2013. — 11 s.

12. Curriculum für das Masterstudium Mountain Forestry. — Wien : Universität für Bodenkultur, 2014. — 34 s.
13. Curriculum für das Masterstudium Holztechnologie und Management. — Wien : Universität für Bodenkultur, 2014. — 14 s.
14. Curriculum für das Masterstudium Umwelt- und Bioressourcenmanagement. — Wien : Universität für Bodenkultur, 2014. — 20 s.
15. *Kuhlberg, M.* One hundred rings and counting: Forestry education and forestry in Canada (1907-2007) / *Mark Kuhlberg*. — Toronto : University of Toronto Press, 2009. — 340 p.
16. *Miller, H.* Trends in forestry education in Great Britain and Germany (1992 - 2001) / *Hugh Miller* // *International journal of forestry and forest industries*. — 2004. — Vol. 55. — P. 29-32.
17. *Spahl, H.* Forstliche Organisation und Ausbildung in Europa: ein Überblick / *Hans Spahl*. — Wirges : BDFachverb. Forst, 1995. — 16 s.

References (transliterated and translated):

1. *Zaskalieta, S.* Tendentsii profesiinoi pidhotovky fakhivtsiv ahrarnoi haluzi v krainakh Yevropeiskoho Soiuzu : monohrafiia (Trends in professional training of the agricultural sector in the European Union : Monograph). Mykolaiiv, 2013. 500p.
2. *Morozov, F.* Organizatsiya vysshego obrazovaniya i nauchnykh issledovany v lesnom khozyaystve Finlyandii (The organization of higher education and research in forestry of Finland). // *Forest Journal*, 1969. No 4. P. 170-176.
3. *Novitskaya, G.* Vyssheye lesnoye obrazovaniye za rubezhom (Higher forestry education abroad). // *Forest Journal*, 1968. No 6. P. 165-170.
4. *Sinadsky, Yu.* O vysshem lesnom obrazovanii i lesnoy nauke v Shvetsii (On higher forestry education and forest science in Sweden). // *Forest Journal*, 1971. No 4. P. 163-168.
5. *Tepliakov, V.* O povyshenii kvalifikatsii prepodavateley lesnykh vuzov SShA (On advanced training of forestry colleges' teacher in the USA). // *Forest Journal*, 1990. No 4. P. 131-135.
6. *Aubertin, D.* Ausbildung und Aufgaben der Forstingenieure in Frankreich // *Allgemeine Forstzeitschrift*, 1974. Jg. 29. S. 314-315.
7. Bundesgesetz über die Organisation der Universitäten und ihre Studien vom 9. August 2002 // *Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich*. Jg. 2002. T. 1. S. 1267-1333.
8. Curriculum für das Bachelorstudium Forstwirtschaft. Wien : Universität für Bodenkultur, 2013. 12 s.
9. Curriculum für das Bachelorstudium Bachelorstudium Holz- und Naturfasertechnologie. Wien : Universität für Bodenkultur, 2011. 12 s.
10. Curriculum für das Masterstudium Forstwissenschaften. Wien : Universität für Bodenkultur, 2014. 20 s.
11. Curriculum für das Masterstudium European Forestry. Wien : Universität für Bodenkultur, 2013. 11 s.
12. Curriculum für das Masterstudium Mountain Forestry. Wien : Universität für Bodenkultur, 2014. 34 s.
13. Curriculum für das Masterstudium Holztechnologie und Management. Wien : Universität für Bodenkultur, 2014. 14 s.
14. Curriculum für das Masterstudium Umwelt- und Bioressourcenmanagement. Wien : Universität für Bodenkultur, 2014. 20 s.
15. *Kuhlberg, M.* One hundred rings and counting: Forestry education and forestry in Canada (1907-2007). Toronto : University of Toronto Press, 2009. 340 p.
16. *Miller, H.* Trends in forestry education in Great Britain and Germany (1992 - 2001) // *International Journal of Forestry and Forest Industries*, 2004. Vol. 55. P. 29-32.

17. *Spahl, H.* Forstliche Organisation und Ausbildung in Europa: ein Überblick. Wirges : BDFachverb. Forst, 1995. 16 s.

Стаття надійшла до редакції 22.09.2014

З. Подоляк

**Особенности профессиональной подготовки будущих специалистов
лесохозяйственной отрасли в Венском университете природных ресурсов
и прикладных наук**

В статье рассмотрены теоретические и методические аспекты профессиональной подготовки специалистов лесного профиля в Венском университете природных ресурсов и прикладных наук – единственном в Австрии высшем учебном заведении, которое обеспечивает высшее образование по этому направлению; проанализирована законодательная база функционирования названного образовательного учреждения и реформирования процесса профессиональной подготовки будущих специалистов лесного хозяйства в современных условиях; на основе анализа программно-методического обеспечения учебно-воспитательной работы Венского университета природных ресурсов и прикладных наук раскрыто содержательно-целевые, структурно-организационные, методические основы высшего профессионального образования по лесохозяйственному направлению. На основании анализа нормативно-правовой базы функционирования и реформирования системы высшего образования Австрии определены приоритетные задачи совершенствования процесса профессионального образования будущих специалистов лесного профиля в Венском университете природных ресурсов и прикладных наук в современных условиях, а именно: приближение ее продолжительности и структуры к общеевропейским нормам; расширение спектра образовательных программ в соответствии с широким объемом задач и направлений деятельности в лесохозяйственном комплексе; ориентация на современные приоритеты национальной и европейской лесной политики; активное включение общеевропейских и глобальных аспектов лесопользования и лесохозяйствования в содержание образования и т. д.

Ключевые слова: лесохозяйственное образование, Венский университет природных ресурсов и прикладных наук, профессиональная подготовка, структура, содержание, формы организации обучения.

Z. Podolyak

**Features of Professional Training of Future Specialists in Forestry
at Vienna University of Natural Resources and Applied Sciences**

The article deals with theoretical and methodological aspects of the professional training of foresters at Vienna University of Natural Resources and Applied Sciences – the only one in Austria higher education institution that provides higher education in this area; the legal framework of functioning of this educational institution and of the process of reforming of future forestry specialists' training in modern conditions are analyzed; on the basis of the analysis of program-methodical support of educational work of Vienna University of Natural Resources and Applied Sciences the content-targeted, structural, organizational, methodological foundations of higher forestry education are shown. On the basis of the analysis of the legal framework of higher education in Austria the priorities of improving of future forestry professionals training in modern conditions are defined, in particular: the approximation of its duration and structure to European standards; expansion of educational programs in accordance with the wide range of tasks and activities in the forestry sector; the focus on the cur-

rent priorities of national and European forest policy; active inclusion of European and global aspects of forest management and forestry in the content of education etc.

Key words: forestry education, Vienna University of Natural Resources and Applied Sciences, professional training, structure, content, organizational forms of learning and teaching.

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор В. П. Кемінь